

Stichting Klam Koerdische cultuur wil levend blijven

Anita Twaalfhoven

Klam is een nieuwe culturele stichting, die in 2005 is opgericht door Nederlandse Koerden afkomstig uit de streek Dersim in Oost-Turkije. De aanleiding was de organisatie van het concert 'Sound of the Tembur' van Aynur Dogan en Mikail Aslan Ensemble in de grote zaal van het KIT in Amsterdam.

De stichting krijgt geen subsidie of sponsorgeld en de drie bestuursleden – Kazim Demir, Ali Özdemir en Mehmet Cetin – doen het werk in hun vrije tijd, naast een reguliere baan. Hoe pak je dan de organisatie aan van zo'n concert? Het is een 'sam-samverhaal', vertellen Demir en Özdemir. 'We werken samen met bestaande organisaties en je steekt er allebei tijd en middelen in. Wij brengen toeschouwers mee en onderhandelen over de uitkoopsum van de muzikanten. Het publiek komt uit het hele land, de musici komen uit Nederland, Duitsland, Frankrijk of Syrië. We gebruiken het publiciteitskanaal van de instelling, maar het loopt vooral via advertenties op websites, mail en sms. Binnen een paar weken is iedereen dan op de hoogte. De grote zaal van het KIT was uitverkocht met zo'n 500 man. Daar komen de inkomsten vandaan.'

Klam is een woord dat zowel muziek, zang, dans als dichtkunst kan betekenen. Met podiumkunst wil Klam de Koerdische cultuur overbrengen én levend houden. 'In de orale overlevering van verhalen zijn de taal, poëzie, zang en dans sterk met elkaar verweven. Deze traditie is belangrijk, omdat zij dé manier is om verhalen door te vertellen. Boeken in de Koerdische taal zijn verboden in Turkije en twintig jaar geleden was het nog strafbaar om een Koerdische cd in huis te hebben. Er is een grote behoefte aan dit soort initiatieven, niet alleen in Amsterdam, ook in Nijmegen, Rotterdam of Zwolle. Jongeren die hier zijn geboren, vragen zich af wie zij zijn en willen hun achtergrond leren kennen. Dat is de Nederlandse cultuur, maar ook de Koerdische.'

Het aanbod van Koerdische kunst is, anders dan in Duitsland of Zweden, in Nederland vrijwel nihil. 'Men ziet deze kunst vaak als subcultuur van een ander land en denkt dan "er is al zoveel voor Turken"'. We vormen geen nationaliteit en dan wordt al gauw gedacht aan segregatie binnen bepaalde bevolkingsgroepen. Terwijl de Koerdische cultuur een enorm gebied in de wereld bestrijkt. Zowel de Syrische, Iraanse, Iraakse als Turkse kunst is beïnvloed door de Koerdische cultuur. Zij is ook inspirerend voor anderen, zeker voor muziekliefhebbers.'

Anita Twaalfhoven

is redacteur van *Boekman* en stafmedewerker van de Boekmanstichting

Dramatiek en melodie

Wat maakt de muziek bijzonder? Özdemir: 'Het is dramatische muziek, ik voel overeenkomsten met de Portugese fado. De inspiratie komt voort uit verhalen over vluchtelingen, volkerenmoord en zwaar werk. Daar komen de dramatiek en melodie vandaan, maar de muziek kan ook heel vrolijk zijn. Muzikanten van nu bouwen de bezetting met tamboer, saz of baglama uit met andere instrumenten, zoals gitaar en viool. In Duitsland is de baglama-techniek verder ontwikkeld aan een van de conservatoria, en zangeres Aynur Dogan speelde ook samen met het Nederlands Blazersensemble.'

Het lukt allemaal goed, maar de stichting kan nog geen middelen vrijmaken voor andere activiteiten. Die ambitie is er wel: 'Tournees in het land met films en documentaires, of het publiceren van boeken. Als ik de lotto zou winnen, kwam er een instituut voor de studie van de Koerdische taal en literatuur. De taal is vier- tot vijfduizend jaar oud, dat er grenzen doorheen lopen doet daar niets aan af. Het is vooral een spreektaal, maar ook een stervende taal. Men onderwijst het Koerdisch niet op school en veel mensen kunnen het niet lezen. Als het niet wordt opgeschreven, gaat er veel informatie en historie verloren. Het gaat niet om bewaren in de zin van conserveren, maar om het levend houden van de taal en cultuur.'

Hoe kijken zij aan tegen het Nederlandse cultuurbeleid? 'De manier van subsidiëren in Nederland moet veranderen, zodat ook kleine culturele organisaties de kans krijgen zich te laten zien. Niet alleen voor de grotere Turkse, Marokkaanse of Surinaamse bevolkingsgroepen, ook bijvoorbeeld voor Armeniërs. Elke bevolkingsgroep zoekt, naast de Nederlandse, ook de eigen achtergrond op. Als culturele organisatie word je al snel de kant van "integratie" opgeduwd. Maar niet alleen de overeenkomsten tussen culturen, ook de verschillen

mogen zichtbaar zijn. Dat is een verrijking. Wij zijn er niet op uit de eigen bevolking naar voren te schuiven, wij willen gewoon kunst promoten. En niet in een schoolkantine of buurthuis, maar in een schouwburg of concertzaal.'

Wat vinden zij van het Huis van de Culturele Dialoog? 'Het is op zich een goed initiatief, maar die dialoog kan ook plaatsvinden bij de instellingen die er al zijn, zoals De Balie. Zo'n huis start aan de verkeerde kant, het moet beginnen met de organisaties die er al zijn. Juist de doelgroeporganisaties hebben te weinig ruimte. Als ze die een plek geven in het plan voor zo'n huis, gaan ze vanzelf samenwerken en krijg je allerlei dwarsverbanden.'